

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіка та права
Відділ аспірантури та докторантури

ЗВІТ

про результати опитування здобувачів ступеня вищої освіти
доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент»
щодо оцінки якості та організації навчання в аспірантурі
Львівського національного університету природокористування

Дубляни 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Результати опитування.....	4
Висновки.....	12
Анкета.....	14

ВСТУП

Законом України «Про вищу освіту» передбачається у межах системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладу та якості вищої освіти здійснювати моніторинг оцінки якості навчання. Відтак, для удосконалення процесу навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у Львівському національному університеті природокористування періодично здійснюється опитування аспірантів стосовно оцінки ними рівня та організації навчання в аспірантурі.

Мета анкетування – виявлення уявлень аспірантів щодо індивідуальної освітньої траєкторії, задоволеності ними циклом загальних дисципліни, дисциплін зі спеціальності та дисциплін вільного вибору, формами та методами навчання, прозорості критеріїв оцінювання та рівня ознайомлення із стандартами академічної доброчесності, щодо оптимізації практичної підготовки аспірантів, забезпеченості навчання в аспірантурі навчально-методичними матеріалами, інформаційними та матеріально-технічними ресурсами, щодо доступу аспірантів до програм міжнародної академічної мобільності тощо, а також – з'ясування поглядів здобувачів ступеня доктора філософії щодо реального стану та проблем навчального процесу. Результати анкетування використовуються для удосконалення освітньо-наукових програм підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та організації навчання в аспірантурі.

Опитування є анонімним. Воно здійснюється за розробленою анкетною, яку було конвертовано в Google-форму та надіслано кожному аспіранту на його особисту електронну адресу. Анкетування, результати якого представлені у цьому звіті, проведено в період з 19 лютого до 04 березня 2024 року. У ньому взяли участь 12 респондентів з 15, які навчаються в аспірантурі за цією спеціальністю у 2024 році, а отже, здатні дати об'єктивні відповіді на поставлені питання.

Організатори не ставили за мету деталізувати думку аспірантів стосовно окремих аспектів організації виконання освітньо-наукової програми за спеціальністю 073 «Менеджмент», оскільки за невеликої кількості респондентів та індивідуалізації їх навчальних планів це могло вплинути на анонімність опитування.

Результати опитування оголошені й проаналізовані на засіданні вченої ради факультету управління, економіки та права (протокол № 7 від 26 березня 2024 року) та розміщені на сайті університету.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Результати опитування можуть виявити конкретні потреби та сфери для покращень у системі підтримки аспірантів, освітньо-наукових програм, доступі до міжнародних можливостей тощо. Форма анкети передбачала отримання інформації, що стосується оцінки аспірантами відповідності навчання в аспірантурі їх інтересам, ідентифікації основних проблем, з якими вони зіткнулися, оцінки виконання окремих компонентів освітньо-наукової програми, перспектив залучення до процесів академічної мобільності. Окрім відзначення запропонованих варіантів відповідей аспіранти мали змогу висловити свої міркування та побажання стосовно піднятих в анкеті питань у відкритій формі (дописів).

1. Наскільки навчання в аспірантурі Львівського національного університету природокористування відповідає Вашим очікуванням та інтересам?

Усі аспіранти за спеціальністю 073 «Менеджмент», від яких отримані відповіді, зазначили, що навчання в аспірантурі загалом відповідає їх очікуванням та інтересам. Варіанти, які вказували б на незадоволення навчанням в аспірантурі, відмічені не були.

Ідентифікації можливих проблем з навчанням присвячено наступне питання анкети.

2. Відзначте основні проблеми, з якими Ви зіткнулися під час навчання в аспірантурі.

При відповіді на це питання респонденти мали змогу відзначити більш ніж один варіант відповіді.

66,7 % респондентів зазначили, що значних проблем під час навчання в аспірантурі не відчують (відчували). Четверо респондентів вказали, що відчують брак часу, оскільки їм доводиться поєднувати навчання з зайнятістю на роботі. Інші варіанти відповіді щодо проблем, які доводиться долати аспірантам під час навчання, відзначені не були. Це стосується, зокрема, варіантів щодо необ'єктивного (упередженого) ставлення з боку окремих викладачів або наукового керівника, труднощів в комунікації з науковим керівником та викладачами під час дистанційного навчання, браку базових знань.

**Основні проблеми, з якими зіткнулися аспіранти за спеціальністю
073 «Менеджмент» під час навчання в аспірантурі**

Варіант відповіді	Кількість респондентів	Частка респондентів у загальній сукупності, %
Значних проблем не відчуваю	8	66,7
Брак часу на навчання (поєднання навчання й зайнятості на роботі)	4	33,3
Необ'єктивне (упереджене) ставлення з боку окремих викладачів або керівника	-	-
Брак базових знань, отриманих під час навчання на рівні бакалавра та магістра	-	-
Брак творчого натхнення	-	-
Труднощі в комунікації з науковим керівником, викладачами під час дистанційного навчання (слід уточнити які: технічні, організаційні чи суб'єктивні (психологічні?)	-	-
Труднощі з виконанням програми наукових досліджень	-	-

За наявності труднощів з виконанням програми наукових досліджень конкретизуйте їх характер:

**Труднощі з виконанням програми наукових досліджень, з якими
зіткнулися аспіранти за спеціальністю 073 «Менеджмент»**

Варіант відповіді	Кількість респондентів	Частка респондентів у загальній сукупності, %
Труднощі з доступом до наукової літератури (мовні чи технічні?)	-	-
Труднощі з отриманням інформації із зовнішніх джерел (мовні чи технічні?)	4	33,3
Недостатній рівень матеріально-технічної бази для проведення дослідів, експериментів, розрахунків	-	-

Хоча жоден із респондентів не вказав, що відчуває труднощі з виконанням програми наукових досліджень, четверо зазначили, що зовсім

відповідних проблем оминати не вдалося. Ймовірно, аспіранти не вважали ці труднощі надто серйозними, однак відзначили наступний варіант відповідей.

33,3 % респондентів зазначили, що відчують певні труднощі з отриманням інформації із зовнішніх джерел. Ймовірно, труднощі виникають на етапі збору цифрових даних, необхідних для наукового дослідження; важко отримати статистичну інформацію, дані про показники діяльності підприємств.

3. Як Ви оцінюєте співпрацю з наступними суб'єктами та структурами, підтримку з їх боку

Співпраця аспіранта з науковим керівником, відділом аспірантури та кафедрою, за якою він закріплений, є надзвичайно важливою для успішного проходження аспірантури та досягнення наукових цілей. Науковий керівник забезпечує відповідну підтримку, консультації та настанови у проведенні досліджень. Відділ аспірантури надає адміністративну та організаційну підтримку, а також відповідає за виконання процедур та вимог, пов'язаних із статусом аспіранта. Кафедра забезпечує академічне середовище, сприяє обміну ідеями та співпраці з іншими науковими співробітниками. Таким чином, співпраця з цими структурними одиницями допомагає аспірантові реалізувати свій науковий потенціал та досягти успіху в своїй дослідницькій роботі.

Результати опитування (кількість відповідей / %)

Суб'єкт, структура	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Для мене це не принципово (не контактую)
Науковий керівник	12 / 100	-	-	-	-
Кафедра, на якій виконуєте дисертаційну роботу	12 / 100	-	-	-	-
Відділ аспірантури і докторантури	12 / 100	-	-	-	-

Варто відзначити, що всі аспіранти висловили своє цілковите задоволення щодо співпраці з науковим керівником, кафедрою, де вони займаються дослідницькою роботою, а також з відділом аспірантури та докторантури. Це свідчить про достатньо високий рівень професіоналізму та підтримки з боку

наукового середовища. Така позитивна динаміка у співпраці сприяє ефективному проведенню досліджень та досягненню успіхів у науковій сфері.

Зазначте пропозиції щодо удосконалення співпраці з суб'єктами та структурами, контакти з якими для Вас важливі

Аспіранти мали можливість розкрити свої міркування стосовно покращання комунікації з окремими суб'єктами.

Усі опитані задоволені співпрацею. Конкретних зауважень та пропозицій ними сформульовано не було.

4. Зазначте, якою мірою Ви задоволені змістом та рівнем викладання наступних блоків дисциплін

Задоволення змістом та рівнем викладання окремих блоків дисциплін є надзвичайно важливим для успішної підготовки майбутніх науковців, впливає на мотивацію, продуктивність та загальний успіх аспірантів у їхній науковій кар'єрі. Високоякісне викладання допомагає аспірантам розширювати свої знання, розвивати критичне мислення та аналітичні навички, а також здобувати необхідні компетенції для проведення досліджень в обраній галузі.

Результати опитування (кількість відповідей / %)

Блок дисциплін	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Важко відповісти (не всі дисципліни вивчали)
Загальної підготовки (філософія, наукова іноземна мова, психологія і педагогіка вищої школи)	12 / 100	-	-	-	-
Дисципліни професійної підготовки (без вибірових)	12 / 100	-	-	-	-

Аспіранти дали високу оцінку змісту та рівню викладання обов'язкових дисциплін (як загальної, так і професійної підготовки). Варіант відповіді «Цілком задоволений» дали 100 % респондентів.

Детальнішу інформацію можна почерпнути з дописів у відповідь на запитання:

Зазначте Ваші зауваження чи пропозиції щодо викладання окремих дисциплін, про які йдеться у п. 4 анкети

Жоден з опитаних респондентів не зазначив конкретних зауважень чи пропозицій. Дописи були наступного характеру: «все добре», «все влаштовує», «я цілком задоволений», «Зауважень і пропозицій немає». Жоден з аспірантів на висловив зауважень щодо переліку дисциплін та їх контенту.

5. Чи задоволені Ви переліком запропонованих вибіркових дисциплін та організацією їх вибору?

Вибіркові дисципліни відіграють ключову роль у підготовці аспірантів, оскільки дозволяють їм глибше вивчати конкретні аспекти своєї наукової галузі або набувати додаткові навички, які можуть бути корисними для їх майбутньої кар'єри.

Респонденти дали високу оцінку переліку запропонованих їм вибіркових дисциплін та організації їх вибору, оскільки 100 % опитаних відзначили варіант відповіді «Загалом задоволений (-а)». На момент опитування усі аспіранти вже визначилися з переліком цих дисциплін, а аспіранти 3-4 х курсів – їх уже вивчали. Отже, відповідаючи на питання, частина аспірантів спиралась на запропонований перелік та силабуси дисциплін, які можна було переглянути, аби визначитись з вибором.

Зазначте Ваші пропозиції для удосконалення переліку вибіркових дисциплін та організації їх вибору

У дописах до цього пункту анкети аспіранти не зазначили якихось зауважень чи пропозицій, написавши, що «вибіркові дисципліни актуальні», «все влаштовує», «пропозиції відсутні».

6. Дайте оцінку організації проведення педагогічної практики під час навчання в аспірантурі

Одним із компонентів освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у Львівському національному університеті природокористування є проходження аспірантами педагогічної практики. Результати анкетування показали наступну оцінку респондентами організації проведення цієї практики: 9 з опитаних відзначили варіант відповіді «Організована на належному рівні» і 3 – «Це для мене неприципово (важко відповісти, ще не проходили)». Слід зазначити, що не всі з групи опитаних аспірантів спеціальності проходили педагогічну практику, а будуть проходити її у п'ятому семестрі. Однак всі аспіранти мають змогу заздалегідь ознайомитися з силабусом педагогічної практики і на основі цього сформулювати свої міркування.

Конкретизувати свою оцінку аспіранти могли, даючи допис до наступного пункту анкети:

Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення організації педагогічної практики

У дописах респонденти зазначили, що у них пропозицій щодо удосконалення організації педагогічної практики немає, зазначивши, що педагогічна практика організована на належному рівні, все цілком влаштовує.

7. Як Ви оцінюєте можливості власного долучення до міжнародної академічної спільноти, у тому числі участь у програмах міжнародної академічної мобільності для аспірантів?

У процесі інтеграції вищих навчальних закладів у міжнародний освітній простір дуже важливе місце належить академічній мобільності усіх учасників освітнього процесу. Академічна мобільність аспірантів є дієвим інструментарієм для інтернаціоналізації українських вищих навчальних закладів. Участь у міжнародних програмах мобільності дозволяє аспірантам розширити свої горизонти та отримати новий погляд на свою наукову галузь чи тему дослідження. Вони мають можливість ознайомитися з різноманітними підходами, методами та культурними контекстами, що може вплинути на їхню дослідницьку роботу. Створення можливостей долучення здобувачів ступеня доктора філософії до міжнародної академічної спільноти виступає важливим елементом організації навчання в аспірантурі.

Розуміючи важливість відповідних контактів для набуття низки компетентностей, передбачених освітньо-науковою програмою, аспіранти все ж досить стримані в оцінці перспектив їх практичної реалізації. Тому 8 респондентів (67 % з числа опитаних) зазначили, що хочуть взяти участь у відповідних контактах і програмах (до яких відноситься й участь у програмах міжнародної академічної мобільності), але сумніваються у своїх можливостях. Троє респондентів зазначили, що вже брали участь у таких контактах або запланували їх. Ще один вказав, що про можливості академічної мобільності під час навчання в аспірантурі йому нічого не відомо. Жоден із опитаних не вибрав варіант відповіді «Мене це не цікавить».

Отже, аспіранти розуміють, що участь у міжнародних програмах мобільності може підвищити їх конкурентоспроможність в академічному просторі, можливість навчатися в міжнародному науковому середовищі надасть доступ до передових наукових ресурсів та інфраструктури.

8. Чи розумієте Ви зміст поняття «академічна доброчесність»?

Однією з умов формування доброчесного академічного середовища є розуміння усіма учасниками освітнього процесу необхідності дотримання принципів академічної доброчесності. Академічна доброчесність стає невід'ємною частиною освітньо-наукового процесу, а її порушення – загрозою для кожного здобувача вищої освіти та науково-педагогічного працівника.

Отже, розуміння аспірантами значення академічної доброчесності не лише сприяє створенню етичного та професійного наукового середовища, але й є важливою основою для досягнення їхніх наукових та професійних цілей. Результати опитування про рівень обізнаності аспірантів із проблематикою академічної доброчесності свідчать, що усі респонденти свідомі щодо правил академічної доброчесності, академічної етики та розуміють цінності навчання та наукових здобутків. 100 % респондентів вказали на відповідь «Вважаю, що так».

9. Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення змісту та організації навчання в аспірантурі загалом (у доповнення до наведених вище пропозицій)

На завершення анкети респондентам надали можливість висловити додаткові міркування щодо удосконалення змісту та організації навчання в аспірантурі, сформулювавши відповідний допис. Загалом, аспіранти позитивно оцінюють зміст та організацію навчання в аспірантурі. Суттєвих зауважень та пропозицій сформульовано не було.

ВИСНОВКИ

В опитуванні взяли участь 12 з 15 аспірантів, яким були надіслані анкети. Результати опитування дали змогу встановити оцінку респондентами (особами, які навчаються в аспірантурі) якості та організації навчання в аспірантурі за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Усі респонденти загалом позитивно оцінили відповідність навчання в аспірантурі їх очікуванням та інтересам. Аспіранти, які відчувають брак часу через необхідність поєднувати навчання з зайнятістю на роботі, потребують індивідуального підходу в оцінці виконання освітньої складової, впровадження дистанційних методів навчання, максимального поповнення контенту дисциплін матеріалами в електронній формі. Жоден аспірант не вказав брак творчого натхнення, необ'єктивне ставлення з боку окремих викладачів або наукового керівника, труднощі в комунікації з науковим керівником та викладачами під час дистанційного навчання, брак базових знань. Це можна розглядати як результат належної організації навчального процесу на відповідному рівні вищої освіти.

Аспіранти відзначили певні труднощі з виконанням програм наукових досліджень. Головним чином, вони стосуються проблем зі збором статистичних даних, необхідних для наукового дослідження. Вирішення цих проблем доцільно пов'язувати з удосконаленням підходів до виконання аспірантами їх досліджень.

Усі респонденти відзначили свою задоволеність співпрацею з науковим керівником, з кафедрою, на якій виконують дисертаційну роботу, а також – комунікацією з відділом аспірантури та докторантури.

Результати опитування засвідчили високу оцінку респондентами змісту та рівня викладання дисциплін обов'язкового вибору. Високою теж є оцінка респондентами переліку запропонованих вибіркового дисциплін та організації їх вибору.

Щодо педагогічної практики, то респонденти схвально відгукуються. Однак, не всі отримали досвід проходження педагогічної практики, в частини – така форма практичної підготовки запланована.

Результати опитування підводять до висновку про прагнення здобувачів ступеня доктора філософії до міжнародної академічної спільноти. Якщо аспіранти проявляють інтерес до можливостей міжнародної академічної мобільності та співпраці з міжнародними партнерами, це свідчить про їхню свідомість про важливість розвитку міжнародних зв'язків та відкритість для нових досвідів. Необхідно активізувати пошук можливостей для залучення аспірантів до участі у програмах академічної мобільності.

Варто зазначити про належний рівень обізнаності аспірантів із проблематикою академічної доброчесності: усі здобувачі ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» свідомі щодо правил академічної доброчесності, академічної етики та розуміють цінності навчання та наукових здобутків.

Загалом, аспіранти схвально відгукуються про організацію та зміст навчання в аспірантурі Львівського національного університету природокористування, однак стримані у формулюванні конкретних пропозицій для удосконалення цього процесу.

Оприлюднюючи цей звіт на сайті університету, його виконавці будуть вдячні за пропозиції щодо удосконалення змісту анкети та процедури опитування. Просимо направляти такі пропозиції у відділ аспірантури та докторантури Львівського національного університету природокористування або на e-mail: aspirantyralnay@ukr.net.

АНКЕТА**Шановний аспіранте (аспірантко)!**

Львівський національний університет природокористування просить Вас надати оцінку рівню та організації навчання в аспірантурі ЛНУП, допомогти нам з'ясувати проблеми у цій сфері.

Опитування анонімне! Його результати будуть представлені в узагальнюючому вигляді та використані для удосконалення освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, організації навчання в аспірантурі.

1. Наскільки навчання в аспірантурі Львівського національного університету природокористування відповідає Вашим очікуванням та інтересам?

- загалом відповідає
- відповідає, але відчуваю деякі проблеми
- важко відповісти
- відповідає лише частково
- я розчарований (-а)

2. Відзначте основні проблеми, з якими Ви зіткнулися під час навчання в аспірантурі

- значних проблем не відчуваю
- брак часу на навчання (поєднання навчання й зайнятості на роботі)
- необ'єктивне (упереджене) ставлення з боку окремих викладачів або керівника
- брак базових знань, отриманих під час навчання на рівні бакалавра та магістра
- брак творчого натхнення
- труднощі в комунікації з науковим керівником, викладачами під час дистанційного навчання (слід уточнити які: технічні, організаційні чи суб'єктивні (психологічні?).
- труднощі з виконанням програми наукових досліджень

За наявності труднощів з виконанням програми наукових досліджень конкретизуйте їх характер:

- труднощі з доступом до наукової літератури (мовні чи технічні?)
- труднощі з отриманням інформації із зовнішніх джерел (мовні чи технічні?)
- недостатній рівень матеріально-технічної бази для проведення дослідів, експериментів, розрахунків

Уточніть зміст проблем (-и), з якими Ви зіткнулися:

3. Як Ви оцінюєте співпрацю з наступними суб'єктами та структурами, підтримку з їх боку

Суб'єкт, структура	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Для мене це не принципово (не контактую)
Науковий керівник					
Кафедра, на якій виконуєте дисертаційну роботу					
Відділ аспірантури і докторантури					

Зазначте пропозиції щодо удосконалення співпраці з суб'єктами та структурами, контакти з якими для Вас важливі

4. Зазначте, якою мірою Ви задоволені змістом та рівнем викладання наступних блоків дисциплін:

Блок дисциплін	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Важко відповісти (не всі дисципліни вивчали)
Загальної підготовки (філософія, наукова іноземна мова, психологія і педагогіка вищої школи)					
Дисципліни професійної підготовки (без вибіркових)					

Зазначте Ваші зауваження чи пропозиції щодо викладання окремих дисциплін, про які йдеться у п. 4 анкети

5. Чи задоволені Ви переліком запропонованих вибіркових дисциплін та організацією їх вибору?

- загалом задоволений (-а)
- в основному задоволений (-а), але доцільні певні покращання
- не задоволений (-а)
- важко відповісти

Зазначте Ваші пропозиції для удосконалення переліку вибіркових дисциплін та організації їх вибору

6. Дайте оцінку організації проведення педагогічної практики під час навчання в аспірантурі

- організована на належному рівні
- очікував більшого
- рівень незадовільний
- це для мене непринципово (важко відповісти, ще не проходили)

Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення організації педагогічної практики

7. Як Ви оцінюєте можливості (наявні чи у перспективі) власного долучення до міжнародної академічної спільноти, у тому числі участь у програмах міжнародної академічної мобільності для аспірантів?

- вже брав (-ла) участь у таких контактах або запланував (-ла) їх
- хочу взяти участь, але сумніваюся у своїх (яких: фінансових, мовних чи сімейних) можливостях
- мене це не цікавить
- мені про це нічого не відомо

8. Чи розумієте Ви зміст поняття «академічна доброчесність»?

- вважаю, що так
- частково (важко відповісти)
- ні

9. Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення змісту та організації навчання в аспірантурі загалом (у доповнення до наведених вище пропозицій)

Щиро дякуємо за надані відповіді!